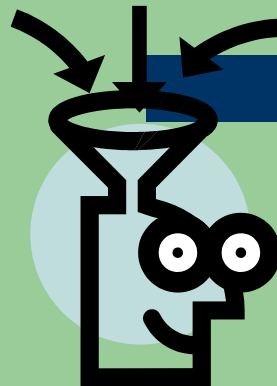

KOMPETENSEN A KOMPETENCIÁÉRT

Kompetenciaalapú pedagógiai rendszer Programcsomagok és jellemzőik

2009 BUDAPEST
Dr.Csontos Jánosné
Szabó Gyuláné
közoktatási szakértők

A paradigmaváltás szükségessége a mai magyar iskolarendszerben

- Tartalmi
- Módszertani
- Szemléleti paradigmaváltás
- („Az iskola az iskolának, vagy a valós életnek készítse fel a gyerekeket?”)

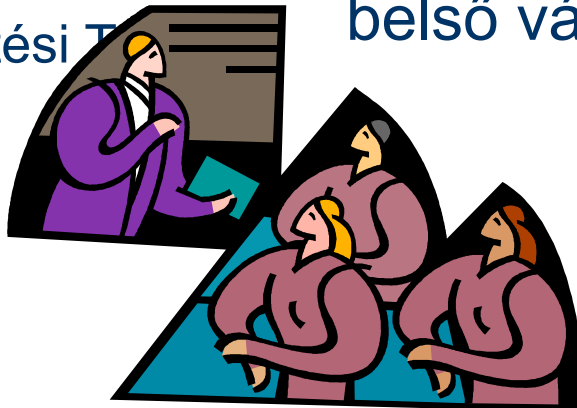
MOTTÓ

***„Nem az a faj a túlélő, amelyik a legerősebb,
még csak nem is az, amelyik a legintelligensebb,
hanem az ,amelyik képes reagálni a változásokra”***

(Darwin)

A tartalmi-módszertani változás szükségessége

- Oktatáspolitikai alapdokumentumok írják elő:
 - Nemzeti alaptanterv
 - OM középtávú közoktatás-fejlesztési stratégiája
 - Nemzeti Fejlesztési T
- Fokozott versenyhelyzet
- Változó munkaerő-piaci igények
- Az oktatás egyre inkább érzékelhető belső válsága

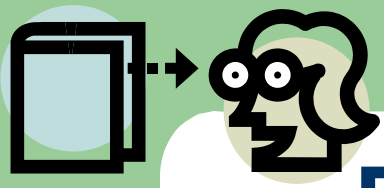

**„ NEM AZ ÚJ MEGTANULÁSA A NEHÉZ, HANEM A RÉGI
SZOKÁSOK ELFELEJTÉSE”**

MIT TEHET AZ ISKOLA?

- **Az élethosszig tartó tudás megalapozása**
- **A tanulni tanulás kognitív kompetenciájának fejlesztése**
- **A kulcskompetenciák fejlesztése (az esélyegyenlőség biztosítása érdekében)**

Fogalmak tisztázása

/avagy : bizony, holtig tanul a jó pap/

- **A feladatmegoldó folyamat összetevői:**
 - **Tájékozottság:** tudatos és akaratlagos, de a szükségesnél lassúbb, bizonytalanabb
 - **Jártasság:** a *hasonló* módon való megismétlés szintje, de már tudatos önellenőrzést, odafigyelést feltételez. A következő lépés előrelátására nem képes.
 - **Készség:** szilárd ismereteket kívánó, adott tevékenység *azonos* megismétlése, reprodukálása. A készség szintű elsajátítás igen tartós, néha életre szóló.

- **Képesség:** az emberi tevékenység során alakul ki. Szerzett ismeret + veleszületett adottság, hajlam, rátermettség, stb.
- **Képességfejlesztés:** tudatos pedagógiai tevékenység.

- **A tudás (tények, összefüggések,) és az értelmi tevékenységek (emlékezet, képzelet) egyidejű fejlesztése.**
- **Tehetség:** az átlagosnál nagyobb képesség.
- **Tehetséggondozás:** az átlagosnál nagyobb képesség felismerése, az ezzel rendelkező tanuló kiválasztása, fejlesztése.

Csak differentiált oktatással érhető el.

- **Kompetencia:**

illetékességet, jogosultságot, szakértelmet, felkészültséget, hozzáértést jelent. **Az „ismeret-centrikus pedagógiai észjárást” a kompetenciafejlesztés kell, hogy felváltsa.**

- **Performancia:** teljesítőkéesség a legkülönbözőbb konfliktus-, vagy frusztrált helyzetben is.

**Kompetencia (alkalmazható tudás) +
performancia (alkalmazó képesség) =
„teljesítményképes tudás”.**

- Új pedagógusmagatartást, szemléletet, értékrendet, szakértelmet igényel!

MOTTÓ

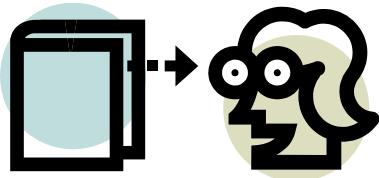
***„Azok a dolgok, amelyeket egy bizonyos fajta gondolkodás hozott létre,
ugyanolyan gondolkodásmóddal nem javíthatók”***

(Albert Einstein)

MOTTÓ: „SZÍVVEL ÉS ÉSSZEL...”

- *A kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük.*

Tartalmi és módszertani változást jelent egyszerre.

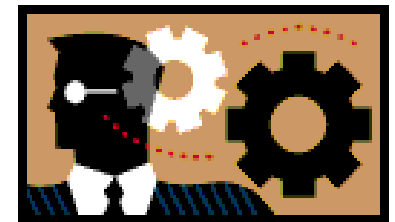

KULCSKOMPETENCIÁK

- Anyanyelven folytatott kommunikáció
- Idegen nyelveken folytatott kommunikáció
- Matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén
- Digitális kompetencia
- A tanulás (meg)tanulása
- Interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetencia
- Vállalkozói kompetencia
- Kulturális kifejezőkészség

Kompetenciatérületek

1. Szövegértési-szövegalkotási
2. Matematikai
3. Idegen nyelvi
4. Informatikai
5. Szociális, életviteli és környezeti
6. Életpálya-építési

Szövegértési-szövegalkotási kompetencia

- **Különböző műveletekre válnak képessé a tanulók:**
 - információk kiválasztása
 - a szöveg struktúrájának felismerése
 - a megértettek integrálása a meglévő tudásba
 - kritikai olvasás.

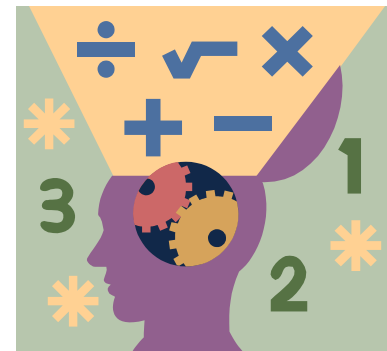
A szép, folyamatos, hangsúlyos olvasás még nem jelenti, hogy a tanuló érti is a szöveget!

Az olvasásnak hatékony technikai eszközzé kell válni!

MATEMATIKAI KOMPETENCIA

Matematikai ismeretek + készségek, képességek

- **Készségek:** számolás, számlálás, becslés, mérés, mértékegységváltás
- **Gondolkodási képességek:** rendszerezés, következtetés, kombinativitás, bizonyítás, absztrahálás
- **Kommunikációs képességek:** relációs szókincs, szövegértés, térlátás, ábrázolás
- **Tudásszerző képesség:** műveletvégzési sebesség, problémaérzékenység, eredetiség és kreativitás, problémamegoldás
- **Tanulási képesség:** figyelem, memória, feladatmegoldási sebesség

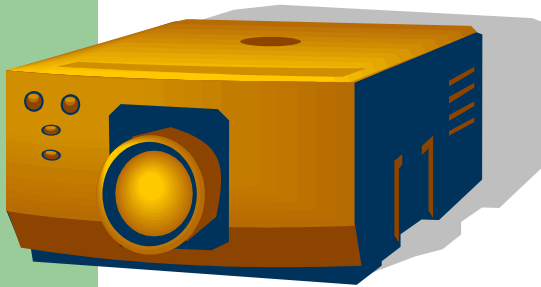
IDEGEN NYELVI KOMPETENCIA

- A használható nyelvtudás a munkahely megszerzésének és megtartásának elengedhetetlen feltétele!
 - Szövegértés-szövegalkotás az adott idegen nyelven
 - Kommunikáció!!!
 - Szociokulturális ismeretek és azok alkalmazásának képessége

IKT (=informatikai és kommunikációs technológiák) kompetenciája

- A munkaerőpiac egyes területein alapvető követelmény, más területein esélynövelő tényező.
- Nem egyszerűen számítógép ismeretet/ használatot jelent!

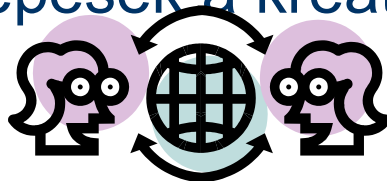
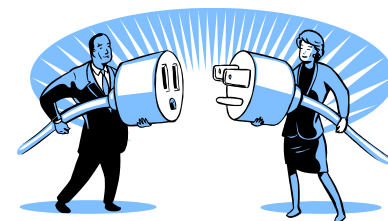

Életpálya-építési kompetencia

- Alkalmazkodóképesség a gazdaság gyorsan változó igényeihez. Azaz:

- saját képességeik alapos ismeretének birtokában, helyzetüket, lehetőségeiket pontosan feltérképezve, tudatosan készüljenek fel a munkaerő- piaci szerepekre;
- jól tudjanak alkalmazkodni a változó munkakörülményekhez;
- legyenek képesek a kreatív együttműködésre.

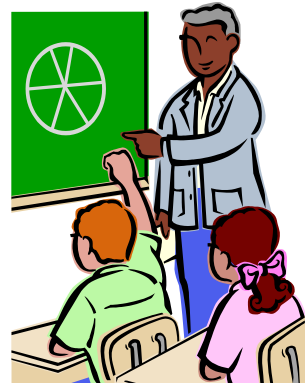
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

- Ismeretek, készségek, képességek, amelyek alapját képezik az egyén belső, személyes harmóniájának és társadalmi beilleszkedésének.
- Lényegesebb elemei:
 - egészséges önbizalom,
 - öntudatos és környezetért is felelős magatartás,
 - a világgal szembeni pozitív beállítódás,
 - tolerancia,
 - őszinte kommunikáció,
 - reális énkép kialakításának képessége,
 - kommunikációs és kooperációs készség.

A változást sürgeti a kialakult iskolai gyakorlat

- Miközben szinte minden iskola pedagógiai programjának központi helyén a képességfejlesztés áll
 - sem a tanulásszervezési módszerekben,
 - sem a taneszközök alkalmazásában,
 - sem a pedagógusok tanulási folyamatban játszott szerepében,
 - sem az ismeretek funkciójában**nem történt meg a valóságos, képességfejlesztéshez szükséges változás!**

Egy lehetséges válasz:

A kompetencia alapú oktatási programcsomagok bevezetése

- Komplex taneszköz-együttesek
- Alternatívák gyűjteménye a tanuláshoz, tanításhoz
- Változatos módszertani és tanulásszervezési megoldások
- Differenciálás, hátránykompenzálás, tehetséggondozás

A programcsomagok meghatározása

- Adott céllal létrejövő komplex taneszköz együttes
- A tanulási-tanítási folyamat megvalósítását szolgálja
- Az ismeretek közvetítését a készségek, képességek tudatosan megtervezett fejlesztésével kapcsolja össze
- Hosszú távon is mozgósítható, alkalmazásképes tudást kínál
- Eszközrendszere: a tanítási-tanulási folyamat
 - megtervezését
 - megszervezését
 - értékelését segítő eszközök
- Átfogó, egy vagy több műveltségi területre kiterjedő programok
- Többféle műveltségterületre kiterjedő programok

Az oktatási programcsomagok komponensei

- **Szakmai koncepció** (célok, követelmények, értékelés elvei, a tananyag kijelölése, időbeli elrendezése)
- **Pedagógiai (fejlesztési) koncepció** (összefoglalja, elméletileg is megalapozza azokat a pedagógiai elveket, amelyeken a program alapul)
- **Moduleírások** (részletes leírás egy-egy téma feldolgozásának menetéről, a tanulói tevékenységekről, az ajánlott eszközökről)
- **Eszközi elemek (információhordozók, feladathordozók és a kettő kombinációi** – vagyis hagyományos és digitális taneszközök)
- **Értékelési eszközök** (a tanulói fejlődés mérése)
- **Továbbképzési programok** (a tanárok felkészítése a program alkalmazására)
- **Támogató rendszer:** tanácsadás, mentorálás és programkarbantartás a fejlesztő műhely részéről

Programtípusok

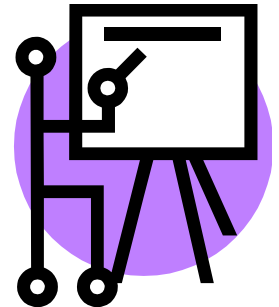
- Az adott kompetenciaterülethez tartalmilag legközelebb álló műveltségterülethez kapcsolódó modulok rendszere
- Kereszttantervi /eltérő műveltségterületek tananyagába ágyazódó/ modulok rendszere
- A tanórán kívüli keretek között felhasználható képességfejlesztő program

„Tartalomba ágyazott képességfejlesztés”

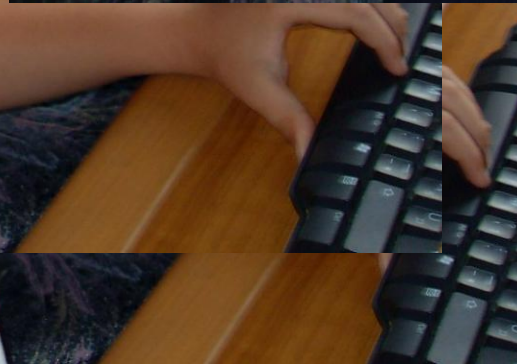
- A zárt tudáscsomagok átadása helyett készségeket, kompetenciákat (gondolkodási, kommunikációs, tanulási, együttműködési készségeket, stb.) kell fejleszteni, amelyek képessé teszik a diákokat arra, hogy életük további szakaszaiban is tudjanak tanulni.
- A képességfejlesztés mindig az ismeretek meghatározott körének közvetítésével ötvöződve jelenik meg.

A „mindenki tanítható legyen” elvének érvényesülése

- Előtérbe kerül, sőt kikerülhetetlen a differenciálás
- A frontális munkaszervezést felváltja az interaktivitás, a többirányú kommunikáció, a kooperatív tanulásszervezés, a csoport- és pármunka.

A hagyományos (instruktív) és az újszerű (konstruktivista) pedagógia különbségei

	Hagyományos	Konstruktivista
Tanár	Főszereplő, szakértő	Szervező, edző, társ az ismeretszerzésben
Tanuló	Passzív hallgató, befogadó	Aktív cselekvő, konstruktív
Tartalom	Tantárgyakra bontott, elvont, átfogó	Integrált, több tudományterületet átfogó, autentikus
Értékelés	Válogató, minősítő	Diagnosztizáló, alakító
Tanulási környezet	Nagy lépések, kevés információ forrás, sok utasítás	Apró lépések, sok interakció
Didaktika	A hagyományos háromszög: tanár, diák, tananyag	Didaktikai sokszög: tanár, diáktárs, feladat, média

A program alkalmazásának támogatási rendszere

- Az iskolákat alkalmassá teszi a befogadásra
- A pedagógusokat felkészíti a tanításra
- Mentorhálózatot működtet.

MOTTÓ

„Ha valamire meg akarlak tanítani, azzal segítetek legjobban, ha olyan tapasztalatokkal veszek körül, amelyekből fölépülhet alakuló tudásod vagy képességed. Ha eléggé jól teszem a dolgomat, az a benyomásod lesz, hogy az egészet te magad csináltad. Annál kevésbé leszek én a középpontban, minél kevésbé akarok én információkat adni és képességeket fejleszteni, mint inkább katalizálni a benned zajló folyamatokat.”

A programcsomagok várható eredményei:

- iskolakész oktatási programok,
 - tanuló-és tanárbarát taneszközök,
-
- az adott programra szabott továbbképzési rendszer és tanácsadás, mentorálás,
 - informatív diagnosztikus mérési rendszerek,
 - esélyteremtő megoldások a hátrányokkal érkezőknek,
 - mérési eredmények számszaki növekedése

Miért kell ez nekünk? Mire jó ez nekem?

Mert az út vezet...

Lehet, hogy más irányba mész
Lehet, hogy kényszer hajt
Lehet, hogy te választottad
Lehet, hogy lemaradsz
Lehet, hogy mások visznek
Lehet, hogy te követsz másokat
Lehet, hogy Téged követnek
Lehet, hogy te építed
Lehet, hogy te vagy az ÚT

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

